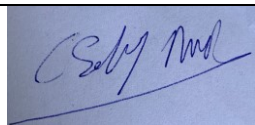

Programma van Eisen

Locatie	Zaandam		
Projectnaam	Oostzijde 300 (Kan Palen)		
Plaats binnen archeologisch proces			
0 IVO – Proefsleuven (IVO-P)			
X IVO – Overig (IVO-O) boringen			
0 Opgraven Landbodems			
0 IVO-P - variant Archeologische Begeleiding			
0 Opgraven Landbodems – variant Archeologische Begeleiding			
0 IVO-Opwater			
0 IVO - Onderwater – Verkennend			
0 IVO - Onderwater - Waarderend			
0 Opgraven Waterbodems			
0 Archeologische Begeleiding Waterbodems			
Opsteller	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
Auteur Bij landbodems: Senior KNA Archeoloog	P. Kleij, postbus 2000, 1500 GA, Zaanstad 075-655 31 42 p.kleij@zaanstad.nl	20-10-2022	
Opdrachtgever	Naam, adres, telefoon, e-mail		
	R. Bien Projectleider gemeente Zaanstad postbus 2000, 1500 GA, Zaanstad 075-6816638 r.bien@zaanstad.nl	3-11-2022	
Goedkeuring bevoegde overheid			
	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
X Gemeente	P. Kleij, postbus 2000, 1500 GA, Zaanstad 075-655 31 42 p.kleij@zaanstad.nl	20-10-2022	
0 Provincie			
0 Rijk			
0 Overig			
Kennisgeving Depothouder	C. Scheffer-Mud Tuinstraat 27a 1544 RS Zaandijk C. Scheffer-Mud@zaanstad.nl	20-10-2022	

HOOFDSTUK 1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS ONDERZOEKSGBIED

Projectnaam	Oostzijde 300
Provincie	Noord-Holland
Gemeente	Zaandam
Plaats	Zaandam
Toponiem	Kan Palen
Kaartbladnummer	25 B
x,y-coördinaten	116.084/496.496
CMA/AMK-status	
Archis-monumentnummer	
Archis-waarnemingsnummer	-
Oppervlakte plangebied	400 vierkante meter
Oppervlakte onderzoeksgebied	-
Huidig grondgebruik	Bestrating

HOOFDSTUK 2 AANLEIDING EN MOTIVERING VAN HET ONDERZOEK

2.1 Aanleiding en motivering

Het betreft een archeologische locatie van hoge waarde. De Oostzijde is een middeleeuwse dijk langs de Zaan. Over de middeleeuwse bewoning langs de Oostzijde is niets bekend. Aan weerszijde van de dijk is in ieder geval vanaf de zestiende eeuw bewoning. Sinds het einde van die eeuw zijn er scheepswerven te vinden langs de Zaan, ook langs de Oostzijde. Vanaf de zeventiende eeuw ontstaat er ook andere industrie die tot op de dag van vandaag door gaat. In eerste instanties bestond de industrie uit molens en pakhuizen die later vervangen zijn door bakstenen fabrieken. Zowel de molens en pakhuizen als de woningen waren grotendeels van hout met stenen funderingen en kelders.

Het onderzoeksgebied maakt deel uit van het terrein van Kan Palen waarop woningen worden neergezet. Door de voorgenomen nieuwbouw kunnen de archeologische vindplaatsen, dat zijn de in de bodem bewaarde overblijfselen van de bewoning en de industrie, worden verstoord.

HOOFDSTUK 3 EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK

Eerder uitgevoerd onderzoek: Geen	
Bureauonderzoek	
Uitvoerder	
Uitvoeringsperiode	
Rapportage	

Veldonderzoek (IVO-O, IVO-P, IVO-Opwater, IVO-Onderwater, AB et cetera)	
Uitvoerder	
Uitvoeringsperiode	
Uitvoeringsmethode	
Rapportage	
Vondsten/monsters/documentatie	
Specialistisch onderzoek	
Archeobotanie	
Archeozoölogie	
Fysische antropologie	
Fysische geografie	
Geofysisch onderzoek	
Archeologisch materiaal	
Vondsten/documentatie	
Geraadpleegde bronnen en partijen	
Overige literatuur	
Amateurarcheologen	

HOOFDSTUK 4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING:

De Oostzijde is een middeleeuwse dijk waarlangs in ieder geval vanaf de zestiende eeuw, maar mogelijk ook vroeger, bewoning te vinden was. In de zeventiende of achttiende eeuw hebben in het plangebied zeer waarschijnlijk woningen of industriegebouwen gestaan die tijdens de economische crisis van rond 1800 deels zijn afgebroken. Op de eerste nauwkeurige topografische kaart uit 1812 is binnen het plangebied een voorhuis en een voorgevel van woningen te zien.

Aan de zuidkant van het plangebied loopt de wegsloot van de Oostzijde. Daar kan afval van de bewoners langs de Oostzijde in zijn gegooid. Dit gebeurde ook elders in Zaandam. Deze inmiddels dicht gegooide sloten zijn de beerputten van Zaandam en hebben daarom grote archeologische waarde.

Verwacht worden dan ook ophogings- en aanplempingslagen aan te treffen waarin archeologische vondsten liggen (funderingen, waterputten, scherven, metaal) en een met oud afval dicht gegooide wegsloot en afvalkuilen.

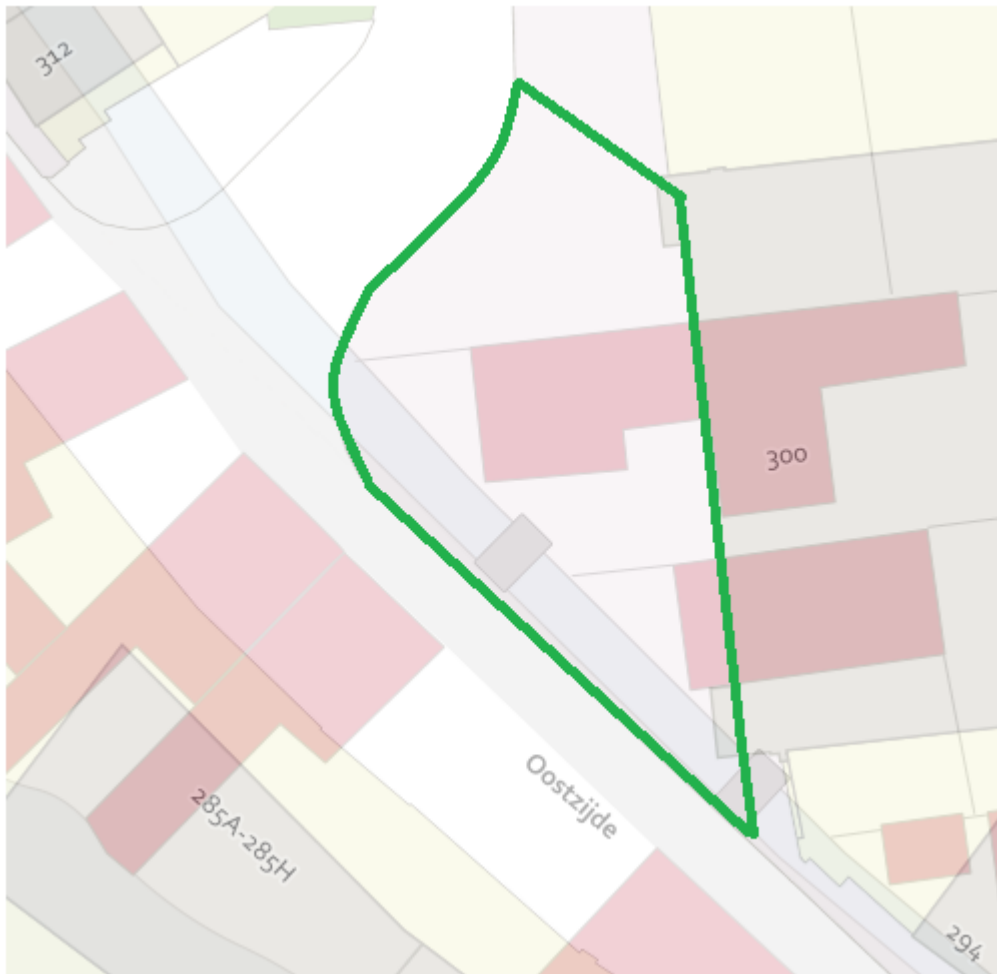
HOOFDSTUK 5 DOELSTELLING EN VRAAGSTELLING

5.1 Doelstelling

Vaststellen archeologische waarde terrein en advies vervolgstappen (beschermen, opgraven, vrijgeven) in verband met nieuwbouw.

5.2 Relatie met NOaA en/of andere onderzoekskaders

Onderzoek naar ontginning en ontwikkeling van de bewoning in het veengebied vanaf de Middeleeuwen en van industrie en de bijbehorende materiele cultuur in de 17^e en 18^e eeuw van de Zaanstreek.

Afb. 1. Dit is een combinatie van de moderne kaart met de kaart uit 1812. De ligging van het plangebied is met groene lijnen aangegeven. De dunne grijze lijnen geven de huidige bebouwing weer met de huisnummers erin en de huidige perceelsgrenzen en wegen. De in 1812 nog aanwezige zeventiende en achttiende eeuwse bebouwing is weergegeven met roze vlakken, de wegsloot uit die tijd als een blauwgrijze baan. Aan de zuidkant van het plangebied loopt de wegsloot met een bruggetje erover. Dit bruggetje is het iets donkerder grijze rechthoekje.

5.3 Vraagstelling

1. In het plangebied kunnen resten van oude ophogingslagen, oude bebouwing en industrie in de bodem aanwezig zijn. Welke delen van de bodem zijn ongestoord en waar en tot hoe diep is de ondergrond door graafwerkzaamheden uit de 20^e eeuw verstoord?
2. Welke archeologisch sporen en artefacten zijn aanwezig?
3. Wat is de algemene datering van de archeologische resten?
4. Wanneer archeologisch sporen en artefacten zijn aanwezig, waar en hoe diep liggen deze?
5. Tot maximaal welke diepte kan de bodem worden verstoord zonder de archeologische vindplaatsen te beschadigen?

HOOFDSTUK 6 METHODEN EN TECHNIKEN

6.1 Methoden en technieken

Boringen.

6.2 Strategie

Het onderzoek dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen in de KNA versie 4.1. In alle gevallen waarin dit PvE niet voorziet, zijn dan ook de procesbeschrijvingen en specificaties volgens de KNA van toepassing.

De opdrachtnemer voert de Artikel 41 melding uit voor het **booronderzoek**. De ligging van de boringen staat aangegeven op de kaart afbeelding 2.

De boringen zijn zo geprojecteerd dat ze op de plaats staan van de te verwachten resten van de 17^e en 18^e eeuwse bebouwing en op de plaats van de dichtgegooide wegsloot langs de Oostzijde.

Bij de boringen langs de sloot moet speciaal worden gelet op aanplempingslagen met bewoningsafval. De verspreiding van de boringen is ook zodanig dat eventuele middeleeuwse terpen in de bodem ook aangetoond kunnen worden.

Afb. 2. Het onderzoeksgebied is aangegeven met groene lijnen en de ligging van de boringen met rood-blauwe stippen.

Op het terrein worden 10 boringen gezet. Wordt door puin in de grond of om een andere reden een boring niet gezet kan worden, mag hij iets verderop gezet worden.

Geboord wordt met een boor met een diameter van ongeveer 7 cm. De boringen worden 2,50 meter diep. Wordt de ongestoorde grond echter al binnen de twee meter bereikt, dan worden gestopt op de diepte van de ongestoorde grond. Vondsten worden verzameld per laag.

De boringen worden gedigitaliseerd en zowel in gedrukte vorm als digitaal aangeleverd.

6.3 Omgang kwetsbare vondsten en monsters

N.v.t.

6.4 Structuren en grondsporen

Alle grondsporen van vóór 1850, alle latere relevante sporen en andere structuren in de bodem dienen conform de KNA 4.1 te worden onderzocht en gedocumenteerd met het oog op de beantwoording van de onderzoeksvragen.

6.5 Beperkingen

N.v.t.

HOOFDSTUK 7 UITWERKING EN CONSERVERING

7.1 Structuren, grondsporen, vondstspreidingen

N.v.t.

7.2 Analyse aardewetenschappelijke gegevens

Profielen, gebaseerd op de boringen, worden uitgewerkt zodat inzicht wordt verkregen in de landschappelijke aspecten van het onderzoeksgebied zoals de genese en opbouw van de bodem en ouderdom hiervan. De beschrijving van de profielen en boringen geschiedt volgens de richtlijnen van de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB/NEN 5104).

7.3 Anorganische artefacten

N.v.t.

7.4 Organische artefacten

N.v.t.

7.5 Archeozoölogische en -botanische resten

N.v.t.

7.6 Beeldrapportage (objecttekeningen, foto's, kaarten e.d.)

De eindrapportage bevat tenminste de volgende tekeningen:

1. Een overzichtstekening van de topografisch-landschappelijke ligging van het terrein met daarop de landelijke coördinaten en de begrenzing van het plan- en onderzoeksgebied;
2. Een overzichtstekening met daarop de ligging van de boorpunten. Deze bezit tevens landelijke coördinaten;
3. Een kaart van het plangebied met daarop:
 - a) het areaal van de archeologische vindplaats;
 - b) het areaal van verstoorde bodemprofielen in het plangebied.
4. Alle boorstaten met waarop duidelijk de verschillende antropogene lagen en natuurlijke lagen staan aangegeven **plus de hoogte van de verschillend lagen ten opzichte van het maaiveld én in NAP.**

Kaart 1 en 2 kunnen worden gecombineerd.

HOOFDSTUK 8 (DE)SELECTIE EN CONSERVERING

8.1 Selectie materiaal voor uitwerking

Er worden vrijwel geen vondsten verwacht. De weinige vondsten van vóór 1900 uit de boringen moeten allemaal worden meegenomen.

8.2 Selectie materiaal voor deponering en verwijdering

N.v.t.

8.3 Selectie materiaal voor conservering

N.v.t.

HOOFDSTUK 9 DEPONERING

9.1 Eisen betreffende depot

De documentatie, alle veldwerkgegevens plus de eventuele vondsten worden overgedragen aan de beheerder van het gemeentelijk depot, mevr. C. Scheffer-Mud, Tuinstraat 27a, 1544 RS in Zaandijk (C. Scheffer-Mud@Zaanstad.nl).

9.2 Te leveren product

Het eindrapport wordt volgens de bepalingen in de KNA 4.1 geschreven en geredigeerd door de uitvoerend archeoloog.

De inhoud van de eindrapportage is conform de bepalingen in de KNA 4.1 en conform de publicatiewijzer archeologie (Diepenveen-Jansen en Kaarsemaker 2004).

Ook bevat het rapport alle archeologische informatie op basis waarvan een selectiebesluit genomen kan worden. Het rapport bevat tevens de volgende onderdelen:

- paragraaf waarin staat vermeldt wat voor een plan het betreft, welke ontwikkelingen er gaan plaatsvinden, tot welke diepte verstoring gaat plaatsvinden en in welke fase van de planprocedure het plan zich bevindt;
- paragraaf (verantwoording) strategie, methode en technieken en **dag, maand en jaar van onderzoek;**
- paragraaf eerder gedane archeologische vondsten in plangebied of nabijheid van plangebied;
- de resultaten van het onderzoek, geleverd in de vorm van een standaardrapport inclusief profieltekeningen;
- een waardering van de aangetroffen vindplaats;
- tekeningen van de boringen;
- **een paragraaf met conclusies en aanbevelingen over de eventuele mogelijkheden tot bescherming of het mogelijke vervolgonderzoek;**
- duidelijk aangegeven in een profiel of in boorstaten **en** in de tekst de diepte van de verschillende grondlagen en de eventuele vindplaats **ten opzichte van het MAAIVELD en in NAP;**
- alle gebruikte afkortingen in het rapport, velden in tabellen en objecten (vlakken/lijnen/punten) in kaarten worden verklaard.

Het rapport wordt door de opdrachtnemer uitgegeven. Het copyright berust bij de opdrachtgever. Vijf exemplaren worden van het rapport gedrukt. **De opdrachtnemer**

stuurt 1 exemplaar naar de RCE, 1 exemplaar naar de Koninklijke Bibliotheek, 1 naar de Provincie Noord Holland (Huis van Hilde, Castricum, Martin Veen), 1 exemplaar naar de opdrachtgever en 1 exemplaar naar de opsteller van het PvE p/a Tuinstraat 27a, 1544 RS Zaandijk.

HOOFDSTUK 10 RANDVOORWAARDEN EN AANVULLENDE EISEN

10.1 Personele randvoorwaarden

Het onderzoek moet verricht worden door een gecertificeerd archeologisch bedrijf door een veldteam met daarin minstens één archeoloog met ruime ervaring in de middeleeuwse en post-middeleeuwse periode. Zijn CV wordt bij de offerte gevoegd.

10.2 Overlegmomenten

N.v.t.

10.3 Kwaliteitsbewaking, toezicht, overleg en evaluatie

Het onderzoek dient conform de KNA versie 4.1 en dit PvE te worden uitgevoerd door een voor archeologisch onderzoek gecertificeerd archeologisch bedrijf of archeologische instelling. De senior archeoloog ziet toe dat het geheel volgens dit PvE wordt uitgevoerd. De gemeentelijk archeoloog van Zaanstad beoordeelt het concepteindrapport. Zijn opmerkingen worden verwerkt in het definitieve rapport.

10.4 Overige randvoorwaarden en aanvullende eisen

N.v.t.

HOOFDSTUK 11 WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET VASTGESTELDE PVE

11.1 Wijzigingen tijdens het veldwerk

Wijzigingen in de uitvoeringstermijn kunnen zich onder meer voordoen door onverwachte weersomstandigheden. Eender welke wijziging en de exacte oorzaak worden z.s.m. doorgegeven aan het bevoegd gezag en de opdrachtgever.

11.2 Belangrijke wijzigingen

Indien belangwekkende zaken worden aangetroffen die niet in het PvE waren voorzien, vindt overleg plaats met het bevoegd gezag en de opdrachtgever.

In het PvE vastgelegde termijnen schuiven mee naargelang de besproken wijziging.

Indien substantieel van het PvE afgeweken dient te worden, bijvoorbeeld bij het aantreffen van onverwachte sporen en structuren of indien een geringer deel van het onderzoeksterrein kan worden onderzocht dan dient hiervoor voorafgaand toestemming verkregen te worden van het bevoegd gezag.

Onderstaande belangrijke wijzigingen worden te allen tijde aantoonbaar voorgelegd aan de opdrachtgever en de archeologisch directievoerder:

- Afwijking van de archeologische verwachting
- Wijzigingen van de gehanteerde onderzoeksmethode
- Wijzigingen van de fysieke en/of technische omstandigheden
- Vastleggen overleg- en evaluatiemomenten

11.3 Procedure van wijziging na de evaluatiefase van het veldwerk

Wanneer bij de evaluatie van het veldwerk nog ingrijpende wijzigingen optreden t.a.v. de vraagstellingen, methodiek van uitwerking, conservering of rapportage, dient de opdrachtnemer te overleggen met het bevoegd gezag.

Wijzigingen en de daarmee samenhangende planning van de werkzaamheden alsmede meer- of minderwerk dienen door het bevoegde gezag te worden goedgekeurd.

11.4 Procedure van wijziging tijdens uitwerking en conservering

Wijziging in het PvE gedurende de uitwerking en conservering worden uitsluitend aangebracht na overleg met door de opdrachtgever. De wijzigingen dienen door het bevoegd gezag te worden goedgekeurd.

De eventuele aanpassingen ten opzichte van het PvE worden door de projectleider schriftelijk vastgesteld in de projectdocumentatie en toegestuurd aan de directievoerder en de opdrachtgever.

LITERATUUR

Geen

BIJLAGEN

Geen